

Ігор Анатолійович Черкун,
старший викладач кафедри військової підготовки,
Національний університет «Одеська морська академія»,
вул. Дідріхсона, 8, м. Одеса, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-ПСИХОЛОГІВ ЗАПАСУ

У статті розглядається військово-спеціальна підготовка майбутніх офіцерів-психологів запасу в умовах вищих навчальних закладів. Проаналізовано провідні теоретичні підходи до системи військово-спеціальної підготовки офіцерів-психологів запасу та виділено основні педагогічні засади організації зазначеного процесу у сучасному вищому навчальному закладі. Визначено характеристику педагогічної системи військово-спеціальної підготовки офіцерів-психологів запасу.

Ключові слова: військово-спеціальна підготовка, майбутні офіцери-психологи запасу, педагогічна система, студенти.

Постановка проблеми. Приєднання України до Болонського процесу та створення Європейського простору вищої освіти вимагають підвищення рівня професіоналізму фахівців усіх галузей.

Реформування системи освіти в Україні неможливе без проведення нових наукових досліджень у галузі підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу, оскільки специфіка їхньої діяльності диктує необхідність насичення їхньої підготовки психолого-педагогічними технологіями, які б дозволили оволодіти мистецтвом управління особовим складом, процесом навчання, виховання та психологічної підготовки.

Військовий фахівець офіцер-психолог запасу не може бути професіоналом, якщо він не розуміє закономірностей репродуктивної та продуктивної психолого-педагогічної діяльності, не володіє різними формами, методами, способами та засобами навчання, гнучким стилем міжособистісного спілкування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Потребою сучасності є зростання вимог до моральних, психологічних і професійних якостей військовослужбовців, до їхньої професійної освіти, особливо це стосується офіцерів, які виконують завдання щодо навчання та виховання підлеглих. Від рівня підготовки офіцера, його моральних та ділових якостей в повній мірі залежить боєготовність і боєздатність підрозділів та військових частин [5].

Проблеми, пов'язані з практикою професійної підготовки офіцерів запасу, розглядали О. Безносок, С. Морозов, М. Нещадим, Є. Подтергера, В. Ройлян, С. Сінкевич, І. Хорєв, В. Чабаненко та ін.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми військово-спеціальної підготовки фахівців свідчить, що вони присвячені таким питанням: методичній системі навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління – Л. Олійник [2], формування військово-спеціальної компетентності майбутніх офіцерів прикордонників – О. Торічний [6], педагогічних засад професійної підготовки офіцерів запасу вищих навчальних закладів – С. Морозов

[1], організаційно-педагогічних умов військової підготовки студентів цивільних вищих навчальних закладів – Є. Подтергера [4], особливостей організації військово-педагогічного процесу на кафедрах військової підготовки цивільних вищих навчальних закладів – В. Чабаненко [7].

Разом із тим, зазначені аспекти професійної підготовки офіцерів запасу у ВНЗ, її особливості, пов'язані з організацією військово-спеціальної підготовки офіцерів-психологів запасу, не набули належного відображення у військово-педагогічній літературі, недостатньо враховано сучасні вимоги, пов'язані з інтеграцією України в європейський освітній простір, тощо.

Необхідно розглядати особистісно зорієнтовану військово-спеціальну підготовку як одну з головних вимог, якою слід керуватися під час створення навчальних програм, розроблення нових педагогічних технологій, спрямованих на особистісний підхід, розгляду завдань та шляхів удосконалення професіоналізації та військово-спеціальної підготовленості майбутніх офіцерів-психологів запасу.

Особистісно зорієнтована військово-спеціальна підготовка досягається шляхом: формування мети військово-спеціальної підготовки; розробки програми дій, що передбачає основні перехідні стани процесу військово-спеціальної підготовки; отримання даних за певними параметрами про стан процесу військово-спеціальної підготовки (зворотній зв'язок); переробки інформації, отриманої через канал зворотного зв'язку, відпрацювання та внесення в освітній процес корективів.

Але, незважаючи на це, існує проблема невідповідності військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу потребам вищих навчальних закладів, проблема пошуку та запровадження в практику нових систем військово-спеціальної підготовки фахівців, нових технологій навчання та методик оцінювання рівня військово-спеціальної підготовки.

Крім того, підвищення рівня військово-

спеціальної підготовленості майбутніх офіцерів-психологів запасу можливо за умови цілеспрямованого формування у них професійно-важливих якостей, необхідних знань, умінь та навичок у разі створення адекватної системи офіцерів-психологів запасу, що ґрунтується на закономірностях основних компонентів освітнього процесу, функціях і принципах навчання.

Тому проблема військово-спеціальної підготовленості майбутніх офіцерів-психологів запасу стає все більш актуальною та потребує змін, удосконалення в процесі її реалізації.

Мета статті: проаналізувати психолого-педагогічну літературу з проблем військово-спеціальної підготовки у галузі педагогічної освіти; виявити суперечності в процесі військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу; теоретично обґрунтувати педагогічну систему військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу.

Виклад основного матеріалу. Аналіз основних видів діяльності військових фахівців – майбутніх офіцерів-психологів запасу – свідчить, що їхня діяльність є різнобічною та має безпосередню психолого-педагогічну спрямованість, відтак, потребує від них, з одного боку, військово-спеціальної компетентності, а з іншого – глибокого самопізнання.

Власне об'єктивне самопізнання є першим рішучим кроком майбутнього офіцера запасу як педагога та психолога до вершин психолого-педагогічної майстерності. Але через недостатню військово-спеціальну підготовку майбутні офіцери-психологи запасу, як правило, не досить чітко уявляють собі сильні та слабкі сторони своєї військово-спеціальної підготовки, не знають і не використовують потенційні можливості саморозвитку особистості.

Удосконалення військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу є метою та засобом соціально-економічного та духовного прогресу суспільства. Проблема професійної підготовки майбутнього офіцера-психолога запасу, формування його як соціально-активної особистості слід розглядати, перш за все, як військово-спеціальну підготовку.

Визначення поняття «*професійна підготовка*» ґрунтується на визначенні сутності поняття «*підготовка*».

Аналіз першоджерел дозволив нам знайти різні підходи до визначення поняття «*підготовка*».

У законі України «Про вищу освіту» зазначено, що професійна підготовка – це здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю.

Основними складовими професійної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу є: військово-спеціальна підготовка, яка тотожна психолого-педагогічній підготовці; взаємозв'язок теоретичної підготовки та педагогічної практики; професійна освіта; методична підготовка; самоосвіта та самовиховання; професійно корисні види діяльності.

Деякі вчені поняття «підготовка» отожднюють з готовністю до професійної діяльності (Н. Костіна), інші дослідники вважають, що підготовка включає формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності (Л. Григоренко, Т. Гущина, Г. Троцько) [3].

Результати аналізу провідних теоретичних підходів до системи професійної підготовки офіцерів запасу дають змогу обґрунтувати основні педагогічні засади організації зазначеного процесу у сучасному вищому навчальному закладі. Як з'ясувалося в результаті вивчення наукових джерел, професійна підготовка офіцерів запасу у вищому навчальному закладі – це спеціально організований, систематичний навчально-виховний процес формування у студентів військових кафедр необхідних для майбутньої служби у військах професійних знань, умінь, якостей і властивостей [4].

Таким чином, «підготовка» – це цілеспрямований процес формування, удосконалення знань, умінь, навичок, професійних якостей особистості, що необхідні для виконання діяльності, який здійснюється в процесі навчання, самоосвіти або професійної освіти. Рівень базової професійної підготовки – фундаментальна основа педагогічної майстерності. За своєю суттю професійна підготовка майбутнього офіцера-психолога запасу це процес передачі, самостійного вивчення та засвоєння системи педагогічних, психологічних, спеціальних, методичних знань, навичок та умінь на основі управління пізнавальної діяльності та самоконтролю майбутніх офіцерів-психологів запасу.

Критичний аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем професійної психолого-педагогічної освіти дозволив нам визначити поняття «військово-спеціальна підготовка майбутнього офіцера-психолога запасу» як інтегрований процес формування професійних знань, умінь, навичок і застосування їх на практиці, і як результат – сформовані якості особистості, необхідні для здійснення професійної психолого-педагогічної діяльності майбутнього офіцера-психолога запасу.

Підготовку майбутнього офіцера-психолога запасу слід розглядати як цілеспрямований творчий процес, що ґрунтується на наступних основних закономірностях:

- зумовленість потребами соціально-економічного та культурного розвитку суспільства, стратегічними завданнями реформування освіти в Україні;

- органічне входження в систему військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу;

- відповідність змісту і форм підготовки сучасному рівню розвитку психолого-педагогічної науки та педагогічної практики;

- зумовленість специфікою та закономірностями творчого процесу формування творчої особистості;

- залежність від особистісних якостей майбутньо-

го офіцера-психолога запасу та рівня його військово-спеціальної діяльності.

Військово-спеціальна підготовка майбутніх офіцерів-психологів запасу відповідає загальновідомим принципам: наочності; системності, послідовності та цілісності; взаємодії загального, особливого, індивідуального у змісті та формах підготовки; доступності; науковості; єдності теорії та практики.

Військово-спеціальна підготовка майбутніх офіцерів-психологів запасу здійснюється через відповідну педагогічну систему, яка будується на основі єдності загального, особливого та індивідуального. Як загальне вона є складовою професійної підготовки майбутнього офіцера-психолога запасу; як особливе – має свою специфіку, зумовлену особливостями й закономірностями навчально-виховного процесу та формування творчої особистості; як індивідуальне – відображає залежність підготовки від особистісних якостей майбутнього офіцера-психолога запасу й рівня його військово-спеціальної діяльності.

Під педагогічною системою підготовки майбутнього офіцера-психолога запасу слід розуміти цілісну сукупність об'єктивно необхідних, взаємопов'язаних елементів, які реалізують мету та зміст військово-спеціальної підготовки.

Основними елементами педагогічної системи є: загальна мета військово-спеціальної підготовки; зміст військово-спеціальної підготовки; освітній процес; організаційні форми навчання; учасники військово-педагогічного процесу; навчальне середовище, у рамках якого здійснюється освітній процес; ефективність військово-спеціальної підготовки; аналіз та корегування результатів військово-спеціальної підготовки.

Формування готовності до військово-спеціальної діяльності майбутнього офіцера-психолога запасу є метою та результатом тривалого процесу військово-спеціальної підготовки.

Підготовці майбутнього офіцера-психолога запасу до педагогічної діяльності притаманні наступні специфічні функції: когнітивна, діагностична, процесуальна.

Когнітивна функція підготовки полягає в поглибленні теоретичного й практичного психолого-педагогічного базису майбутнього офіцера-психолога запасу з проблем педагогіки та психології, формування педагогічного мислення й стилю спілкування майбутнього офіцера-психолога запасу.

Діагностична функція підготовки спрямована на оволодіння майбутнім офіцером-психологом запасу методами оцінювання рівнів сформованості особистості студента та можливостей колективу для врахування їх в організації освітнього процесу, пізнання й усвідомлення науково-педагогічним працівником власного рівня педагогічної діяльності.

Процесуальна функція підготовки полягає у формуванні професійних умінь майбутнього офіцера-психолога запасу самовдосконалюватися та організувати освітній процес, урахуваючи психолого-

педагогічні чинники, які впливають на ефективність розвитку творчих можливостей студентів.

3 позицій системного підходу модель включає три взаємопов'язані компоненти – когнітивний, діагностичний, процесуальний, які відображають відповідні функції підготовки. Водночас теоретична модель визначає зміст підготовки та її мету, має прогностичну спрямованість, гнучко й динамічно враховує зміни в розвитку здібностей та можливостей, психолого-педагогічних взаєминах суб'єктів освітнього процесу.

Основним критерієм ефективності функціонування педагогічної системи підготовки є позитивна динаміка росту рівня сформованості здібностей студента та підвищення рівня військово-спеціальної діяльності майбутнього офіцера-психолога запасу.

Аналіз наукових джерел і практики військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу дав можливість виявити окремі суперечності, які негативно позначаються на результативності освітнього процесу, зокрема між сферами професійної діяльності майбутніх офіцерів-психологів запасу та визначеними напрямками їхньої військово-спеціальної підготовки; реальним станом і очікуваним рівнем науково-методичного забезпечення процесу військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу.

В основу концептуальних вимог до військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу покладено наступні положення.

1. Військово-спеціальна підготовка майбутніх офіцерів-психологів запасу є складовою неперервної військової освіти, зумовленою конкретними соціально-економічними чинниками розвитку суспільства, що враховує сучасні тенденції, вітчизняний і зарубіжний досвід підготовки офіцерів запасу, відображає специфіку військово-спеціальної підготовки (зміст, форми, методи та педагогічні технології), передбачає створення дієвих стимулів професійного розвитку майбутнього офіцера-психолога запасу на основі моніторингу якості реалізації кваліфікаційної характеристики та програми військової підготовки студентів.

2. Військово-спеціальна підготовленість майбутніх офіцерів-психологів запасу відображає професійні та особистісні якості, визначає його здатність розвивати особистісно-професійну «Я-концепцію», досягти вершин професіоналізму та педагогічної майстерності.

3. Підготовка майбутніх офіцерів-психологів запасу спрямовується на розвиток їхньої готовності до військово-спеціальної діяльності.

Специфіка військово-спеціальної діяльності вимагає від майбутнього офіцера-психолога запасу мати чітку власну позицію, уміти науково її обґрунтувати, відстояти та спрогнозувати результати досягнень у професійній діяльності. Також майбутньому офіцеру-психологу запасу необхідно виявляти готовність до нововведень, проектування мети власної діяльності,

моделювання процесу професійного самовдосконалення з урахуванням своїх потенційних здібностей і потреб суспільства. Мотиваціями оптимальних досягнень майбутнього офіцера-психолога запасу є характерна спрямованість на життєдіяльність як особистісну, так і професійну.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Таким чином, проведений аналіз військово-спеціальної підготовки свідчить про те, що тільки при комплексній реалізації військово-спеціальної підготовки можна говорити про сформованість достатніх знань, умінь та навичок майбутніх офіцерів-психологів запасу. Це дозволяє зробити наступний висновок: сформовані професійні уміння майбутнього

офіцера-психолога запасу дозволяють говорити про рівень військово-спеціальної підготовки фахівців. Психолого-педагогічні дослідження проблеми військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу свідчать, що процес навчання може стати більш цілеспрямованим і ефективним, якщо його підґрунтям буде система військово-спеціальних умінь, оволодіння якими для кожного слухача стане першим етапом на шляху до психолого-педагогічної майстерності. Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на визначення критеріїв військово-спеціальної підготовки майбутніх офіцерів-психологів запасу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Морозов С. М. Педагогічні засади професійної підготовки офіцерів запасу вищих навчальних закладів / С. М. Морозов // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – № 1 (66). – С. 127-137.
2. Олійник Л. В. Основи побудови методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління / Л. В. Олійник // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – № 4 (69). – С. 178-190.
3. Пехота О. М. Індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки вчителя : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / О. М. Пехота. – К., 1997. – 52 с.
4. Подтергера Є. М. Організаційно-педагогічні умови військової підготовки студентів цивільних вищих навчальних закладів : дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Подтергера Євген Миколайович. – Одеса,

2007. – 198 с.

5. Стасюк В. В. Психолого-педагогічна компетентність як основа професіоналізму військового фахівця оперативного-тактичного рівня підготовки / В. В. Стасюк, І. В. Толок // Вісник Національного університету оборони України. – 2012. – Вип. 5 (30). – С. 274-278.
6. Торічний О. В. Теоретико-методичні засади формування військово-спеціальної компетентності майбутніх офіцерів-прикордонників у процесі навчання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (загальновійськовій й військово-спеціальній дисципліні)» / О. В. Торічний. – К., 2013. – 38 с.
7. Чабаненко В. П. Особливості організації військово-педагогічного процесу на кафедрах військової підготовки цивільних вищих навчальних закладів / В. П. Чабаненко // Збірник наукових праць : Військова освіта – 2007. – Вип. 2 (20). – С. 32-39.

REFERENCES

1. Morozov, S. M. (2013). Pedagogical principles of training reserve officers of higher education institutions. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of State Border Service of Ukraine*, 1(66), 127-137 [in Ukrainian].
2. Oliinik, L. V. (2013). Osnovy pobudovy metodychnoi systemy navchannia viiskovo-spetsialnykh dystsyplin mahistriv viiskovo-sotsialnoho upravlinnia [Fundamentals of the structure of methodical system of teaching military special subjects to masters in military social management]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy – Bulletin of the National Academy of State Border Service of Ukraine*, 4 (69), 178-190 [in Ukrainian].
3. Pehota, O. M. (1997). Individualizatsiia profesii-no-pedahohichnoi pidhotovky vchytelia [Personalization of professional and educational training of teachers]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

4. Podterhera, Ye. M. (2007). Orhanizatsiino-pedahohichni umovy viiskovoi pidhotovky studentiv tsyvilnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv [Organizational and pedagogical conditions of military preparation of students of civilian universities]. *Candidate's thesis*. Odessa [in Ukrainian].
5. Stasiuk, V. V., & Tolok, I. V. (2012). Psykholoho-pedahohichna kompetentnist yak osnova profesionalizmu viiskovoho fakhivtsia operatyvno-taktychnoho rivnia pidhotovky [Psycho-pedagogical competency as the basis of professional competence of a military specialist of operational and tactical level of training]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National Defense University of Ukraine*, 5 (30), 274-278 [in Ukrainian].
6. Torichnyi, O. V. (2013). Teoretyko-metodychni zasady formuvannia viiskovo-spetsialnoi kompetentnosti maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv u protsesi navchannia [Theoretical and methodological bases of forming military and special competence of future officers of bor-

der guards in the learning process]. *Extended abstract of doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

7. Chabanenko, V. P. (2007). Osoblyvosti orhanizat-sii viiskovo-pedahohichnoho protsesu na kafedrah viiskovoi pidhotovky tsyvilnykh vyshchykh navchalnykh

zakladiv [Peculiarities of military educational process at the department of military training at civilian universities]. *Zbirnyk naukovykh prats: Viiskova osvita – Collection of scientific papers: Military Education*, 2 (20), 32 - 39 [in Ukrainian].

Игорь Анатольевич Черкун,

*старший преподаватель кафедры военной подготовки,
Национальный университет «Одесская морская академия»,
ул. Дидрихсона, 8, г. Одесса, Украина*

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВОЕННО-СПЕЦИАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ-ПСИХОЛОГОВ ЗАПАСА

Присоединение Украины к Болонскому процессу и создание Европейского пространства высшего образования требуют повышения уровня профессионализма специалистов всех отраслей. Реформирование системы образования в Украине невозможно без проведения новых научных исследований в области подготовки будущих офицеров-психологов запаса, поскольку специфика их деятельности диктует необходимость насыщения их подготовки психолого-педагогическими технологиями, которые бы позволили овладеть искусством управления личным составом, процессом обучения, воспитания и психологической подготовки. Потребностью современности является рост требований к моральным, психологическим и профессиональным качествам военнослужащих, в частности офицеров, которые выполняют задачи по обучению и воспитанию подчиненных. От уровня подготовки офицера, его моральных и деловых качеств в полной мере зависит боеготовность и боеспособность подразделений и воинских частей. Необходимо рассматривать личностно-ориентированную военно-специальную подготовку как одно из главных требований, которым следует руководствоваться при создании учебных программ, разработке новых педагогических технологий, направленных на личностный подход, рассмотрении задач и путей совершенствования профессионализации и военно-специальной подготовленности будущих офицеров-психологов запаса. Кроме того, повышение уровня военно-специальной подготовленности будущих офицеров-психологов запаса возможно при условии целенаправленного формирования в них профессионально важных качеств, необходимых знаний, умений и навыков, в случае создания адекватной системы подготовки офицеров-психологов запаса, основанной на закономерностях основных компонентов образовательного процесса, функциях и принципах обучения. Военно-специальная подготовка будущих офицеров-психологов запаса соответствует общеизвестным принципам: наглядности; системности, последовательности и целостности; взаимодействия общего, особенного, индивидуального в содержании и формах подготовки; доступности; научности; единства теории и практики. Военно-специальная подготовка будущих офицеров-психологов запаса осуществляется через соответствующую педагогическую систему, которая строится на основе единства общего, особенного и индивидуального. Как общее она является составляющей профессиональной подготовки будущего офицера-психолога запаса; как частное – имеет свою специфику, обусловленную особенностями и закономерностями учебно-воспитательного процесса и формирования личности; как индивидуальное – отражает зависимость подготовки от личностных качеств будущего офицера-психолога запаса и уровня его военно-специальной деятельности. Поэтому проблема военно-специальной подготовленности будущих офицеров-психологов запаса становится все более актуальной и требует изменений и усовершенствования в процессе ее реализации.

Ключевые слова: военно-специальная подготовка, будущие офицеры-психологи запаса, педагогическая система, студенты.

Ihor Cherkun,

*senior lecturer, Department of Military Education,
National University "Odessa Maritime Academy",
8, Didrikhsona Str., Odesa, Ukraine*

THEORETICAL BASIS OF MILITARY SPECIAL TRAINING OF FUTURE RESERVE OFFICERS-PSYCHOLOGISTS

Ukraine's joining the Bologna Process and creation of the European Higher Education Area require improvement of professional skills of specialists of all branches. The reforming of the educational system of Ukraine is impossible without carrying out new research in the sphere of training future reserve officers-psychologists because the specific character of their activities provides the necessity of implementing psychological and pedagogical technologies that would enable them to master the art of personnel management, the process of training, education and psychological preparation. Nowadays there is an increasing demand for the moral, psychological and professional qualities of the mili-

tary, officers in particular, who carry out the task of training and educating their subordinates. The combat readiness and effectiveness of subunits and military bases are dependent on officers' training level and their moral and professional qualities. It is necessary to consider the person-oriented military special training as one of the main requirements that should be met when developing training programs, new educational technologies aimed at personal approach, when considering the tasks and ways of professional development and military special preparedness of future reserve officers-psychologists. In addition, improvement of military special preparedness of future reserve officers-psychologists is possible in case of forming professionally important qualities in them, necessary knowledge and skills, in the case of creating an adequate system of training reserve officers-psychologists based on the laws of the main components of the educational process, functions and principles of teaching. Military special training of future reserve officers-psychologists corresponds to well-known principles: demonstrativeness; consistency, consequences and integrity; cooperation of the general, special and individual in the contents and forms of training; availability; scientific character; the unity of theory and practice. Professional military training of future reserve officers-psychologists is carried out in an appropriate educational system that is based on the unity of the general, special and individual. As the general, it is a component of professional training of a future reserve officer-psychologist; as the special, it has its own specifics conditioned by features and laws of the educational process and personality formation; as the individual, it reflects the dependence of the training of future reserve officers-psychologists' personal qualities their professional military activities. Therefore, the problem of military special preparedness of future reserve officers-psychologists is becoming more important and requires changes and improvements in the process of its implementation.

Keywords: military special training, future reserve officers-psychologists, educational system, students.

Подано до редакції 13.07.2015

Рецензент: д. пед. н., проф. І. Л. Ганчар
